

logií, velmi často si položí otázku o původu některého, třebaž zhusta se vyskytujícího a téměř běžného slova. A smysl slov mu zůstává utajen, zvláště není-li filologickým odborníkem a jako nefilolog se vydává ve velké nebezpečí špatné a naivní etymologisace. Toho jsme svědky téměř denně a přesto u nás neměli jsme kromě Jungmannova a Kottova slovníku dosud nic, protože jediný, a jen staročeský slovník Gebauerův, zůstal nedokončen. Proto je vítána příručka Holubova, která je určena učitelským kruhům, ale přijde nepochybně jako lexikální pomůcka vůbec vhod nefilologické inteligenci, tedy i nám právníkům. Její stručný úvod i uspořádání (ovšem trochu se na způsob filologického podání zvyknout musí!), jakož i velmi nízká cena (Kč 13.—) rozšíření jí nepochybně usnadní.

Nám jako neodborníkům nepřisluší oceniti filologickou stránku (některé námítky uvedl již univ. prof. Trávníček v Lid. nov. 2. února), za to však jistě se zájmem prohlédneme si něco z terminologie naší. Tak na př.: že biric je z ital. birro (pro čs. mělo býti dodáno i pro srovnání: maď. biró — soudce, szolgabiró — slůžný); známý groš — grossus, hrubý, velký, z historie měl býti zřejměji naznačen vývoj knęg — a) kněz, b) kníže, obojí z franckého kuning, t. j. nynější könig; Kolín nesprávně je odvozen z colonia — osada, zatím co je to kopie jména Kolína n. Rýnem (srov. Sedláčkův Místopis. slov.); obdobně jako u »kněz« i miesto a) místo, b) město vlastně překladem z němec. statt, stadt; papež nesprávná etymologie místo: z řec. babes a z lat. papas, odtud středověké lat. papa; pedel není z němčiny, nýbrž jak se to rozumí při univer. zřízení, z lat. bedellus, bidellus, pedellus, odtud shodně jak české, tak i německé; pluk je z polk, volk už v době francké (viz organizaci franckou); šibal není základem k šibenice, nýbrž šibati, t. j. mrskati (u šibenice jednak se mrskalo jako u pranýře, jednak před popravou byli odsouzení zmrskáni), odtud sloup, u něhož se mrskalo: šibenice, a kdo byl vymrskán: šibal; obdobně vlastně trestati je treskati, t. j. třískati; župa správně je původu nového (supa z Bočkových fals), za to starší je župan (srov. na př. Janko, O pravěku, 52.). Vedle toho by zasluhovala leckterá slova bližšího výkladu. Tak zvláště u lehký — lehota-lhůta, ležeti — ležák, což dostalo hanlivý význam (povaleč) teprve od osob, které jako rukojmí prováděli ležení (einlager, obstagium); lichva původně značí úroky, jež byly dovoleny jen židům a odtud vysoké úroky jimi vybírané byly zvány lichvou. Ovšem toto vše jsou poznámky k výkladu jednotlivých slov, jenž leckdy je připojen, jak seznáte z hesla platiti.

Č a.

PŘÍRUČNÍ SBÍRKA JUSTIČNÍCH ZÁKONŮ, platných v zemích české a moravsko-slezské. Sestavili Dr. Alexander *Bedö* a doc. dr. Karel *Gerlich*, Praha 1933, str. 1376, 8°, nakl. K. André, cena (váz.) Kč 300.—. — Podle vzoru před rokem vydané »Příručné sbierky justičných zákonov, platných na Slovensku a Podk. Rusi«, vydali jmenovaní vydavatelé tuto příručku k praktickým účelům právní praxe judičiální. Celý smysl této knížky spočívá v tom, že zde v jediné knize malého formátu a nevelikého — vskutku příručního — objemu je obsažen text velikého množství zákonů, některých velmi obsažných, takže je tu v jediném nevelkém svazku shrnuta podstatná část celého právního řádu. Toho je dosaženo knihtiskařskou technikou: malým, ale výrazným tiskem na velmi jemném papíře. Příručku bude právem doporučovali již ten psychologický moment, že praktický právník v praxi judičiální, t. j. zejména advokát, má zde v malé, snadno přenosné knize celou tu spoustu norem, které theoreticky má sice všechny míti »v malíku«, ale prakticky je mívá v celé řadě knih, zabírajících malou knihovnu.

Výběr právních norem ve Sbírce otištěných není přirozeně diktován žádnou vědeckou systematikou právního řádu, nýbrž právě zmíněnou praktickou potřebou. Proto zde nalézáme některé předpisy *práva ústavního*: některá ustanovení ústavní listiny (nebylo by uškodilo otisknouti ji celou i s uvozovacím zákonem), jazykový zákon a zákon o vyhlásování zákonů a nařízení; i některé normy *práva správního*: živnostenský řád (otištěn

v oddílu práva obchodního), kartelový zákon (v oddílu práva trestního) atd. Vlastní obory judičielní jsou rozděleny na obvyklá odvětví: právo občanské, obchodní, civilní řízení soudní, právo a řízení trestní. V oddílu práva občanského je otištěn občanský zákoník se všemi zákony jej doplňujícími, dále nejdůležitější zákony o pozemkové reformě (záborový, přidělový a zák. č. 93/31). Oddíl práva obchodního obsahuje zákon obchodní, směnečný, šekový, zákony o obchodních společnostech, o peněžnictví, pojišťování, zákony železniční a řadu jiných právních norem. Oddíl civilního řízení soudního obsahuje organizační zákony o soudnictví, civilní řád soudní a ostatní procesní normy civilní, dále zákony o advokátech, notářích a finančních prokuraturách. Oddíl práva trestního obsahuje trestní řád, trestní zákon a množství norem je doplňujících. V posledním oddílu jsou uvedeny sazby soudní, advokátní a notářské. Kniha je zakončena časovým rejstříkem právních předpisů a abecedním ukazovatelem (který by ovšem měl býti mnohem obsažnější, ale i tak je velmi záslužný).

Vydavatelé použili — jak v Předmluvě uvádějí — při uveřejnění českých textů býv. rakouských zákonů jednak upravených oficiálních překladů říšského zákoníka, hlavně však dosud vydaných (převážně v Kompas) komentovaných zákonů. Komentace textů je omezena na nejnutnější minimum (data vyhlášení zákonů, zmínky o derogaci a pod.).

Pokud jde o výběr uveřejněných norem, mohou ovšem býti různé názory o tom, která norma jest v takovéto sbírce nutná a která zbytečná. Sám bych měl pochybnost o účelnosti otištění některých sociálních mezinárodních smluv (na př. smlouvy o 8hodinné době pracovní vedle zákona č. 91/1918) při známém stanovisku našich nejvyšších soudů o t. zv. transformační teorii mezinárodních smluv.

Jde o příručku nesporně velmi praktickou. Kdyby nebyla tak drahá, bylo by ji doporučiti nejen advokátům a jiným praktickým právníkům, ale i studujícím práv, aby se naučili vedle studia učebnic čísti a studovati přímo zákony a měli jich hodně pohromadě. U právníků v praxi jest jen obava (právě opačná než u studentů), aby se jejich studium »právnícké literatury« a zdokonalování znalostí právního řádu neomezovalo na příručky tohoto druhu.

— n —

VĚDECKÁ ROČENKA PRÁVNICKÉ FAKULTY MASARYKOVY UNIVERSITY V BRNĚ. XII. — 1933. Sbírký spisů právníckých a národohospodářských sv. LXIX. Orbis, Brno-Praha, stran 193 in 8° a 2 přílohy na křídě. Cena 25 Kč.

Prof. dr. *Karel Engliš*: Pojem potřeby. Rozborem pojmu, rozdělení a přiřítání potřeby, jednoho z nejdůležitějších pomocných pojmů národohospodářských, ukazuje E., že teleologie i zde v každém směru vyhovuje. Poukázav k nemožnosti kausálního, jmenovitě pak psychologického výkladu pojmu potřeby, podává implicitě důkaz, že teleologie, již zde nazývá »logickou teorií potřeb«, je zároveň jedinou z noetických forem, která je s to splniti daný úkol.

Prof. dr. *Frant. Weyr*: Povinnost a ručení. (Studie z ryzí nauky právní.) Při úvodním výkladu ústředního pojmu normologického, povinnosti, nachází autor příležitost zaujmouti opětovně stanovisko k názoru Kelsenovu, že právní povinnost je charakterisována svou vynutitelností (problém legis imperfectae), jakož i k nejnovějším jeho tendencím vymýlití pojem povinnosti z právní nauky, což vykládá Weyr snahou po metodologickém osamostatnění právní vědy proti jiným normativním disciplinám, zvl. vůči etice. Závěr studie je věnován vlastnímu rozporu mezi povinností a ručením. Proslulého sporu minulého století o dluh a ručení (Schuld und Haftung, zvl. Brinz), dotýká se Weyr v obšírné poznámce.

Prof. dr. *Jar. Kallab*: Právo a politika. (Studie metodologická.) Loňská úvaha Kallabova v Ročence je dosud v živé paměti. Tato studie je dalším příspěvkem k objasnění kritického postoje autorova k normativní teorii v dnešní její formě. Jde mu zde především o důkaz, že není správné,